

MENINGER

brev@f-b.no
Tippstelefon: 02303

Sjefredaktør
René Svendsen
Twitter: @renesvendsen
Mobil: 905 09 466

Innholdsredaktør
Jon Jacobsen
Twitter: @FB_Jon
Mobil: 928 40 940

Digitalredaktør
Espen Normann
Twitter: @espennormann
Mobil: 900 76 578

Politisk kommentator **Øivind Lågbu**
Twitter: @OivindLagbu
Debattansvarlig **Geir Ola Eggen**
Twitter: @goleggen
Adm. direktør **Petter Chr. Saugstad**

Fredriksstad Blad

i lokalmiljøet siden 3. januar 1889

er en fri avis som henvender seg til alle mennesker i Fredrikstad-distriktet. Formålet er å fremme et konservativt samfunnsyn. Vi ønsker å bidra til en konstruktiv utvikling av vårt lokalsamfunn, for å bevare det beste i det bestående. I vårt arbeid opptrer vi på vegne av våre lesere. Det er i både redaksjonens og lesernes interesse at vår redaksjonelle virksomhet skjer uavhengig av eiere, politiske partier og interessegrupper. Samfunnsdebatten er avisens viktigste begrunnelse, og våre spalter står åpne for alle.

Får 65 kroner timen hos Søstrene Grene i Sarpsborg

Tove Henny Lehre, f-b.no:

Fagforening, fagforening, fagforening! Organiser dere, unge damer, krev tariffavtale. LO er organisasjonen for dere. Håper folk i Fredrikstad går utenom denne billigbutikken. Den undergraver andre bedrifter.

Linn Nilsen, f-b.no:

Handlet der tidligere idag, før jeg så artikkelen, men handler ikke der igjen før de får tariffønn!

Jan-Kåre Fjeld, f-b.no:

Noe av det verste jeg har hørt! Slike butikker vil vi ikke ha i Fredrikstad!

Helge Fjellbirkeland, f-b.no:

Dette er jo tilnærmet timelønn for jordbærplukkere fra Øst-Europa. Hurra for Norge.

Atle Korssjøen, f-b.no:

Da får sommerpatruljen fra LO ta seg en tur. Faren er vel at det ikke blir plukket og kiloprisen på norske jordbær blir som prisen på reker...

Cathrine Collin Holt, f-b.no:

I 2002, da jeg var 18, fikk jeg 95 kroner timen. Hvorfor jobber de der? Hvorfor jobber noen der?

Svenn Roger Johansen, f-b.no:

Visste hun ikke hva hun skulle få per time da hun begynte da? Hun kunne jo bare sagt nei takk. Lønnsnivået i Norge er altfor høyt. Ikke rart at folk blir arbeidsledige. Koster glatt en million i året å ansette en vaskehjelp.

Når det politiske miljøet får melding fra faginstanser om at veistandarden forfaller og skoler skal bygges, velger Ap å se bort fra behovet.

Tor Prøitz
FLERE BREV SIDE 39

FB MENER

OGSÅ EN SKOLEBENK: Det er fortsatt stort behov for mange praktiske yrker.

Langt frem før alle deltar

Til tross for en solid forbedring er det langt igjen til målet. I gårshagens avis kunne vi lese at 534 østfoldelever har fått læreplass - mot 420 på samme tidspunkt i fjor. Det store aberet er at det fortsatt er 460 elever som står uten plass. Tallene forteller det meste om en stor utfordring, og den har fylkeskommunen tatt mål av seg til å klare innen august neste år. Det skal jobbes hardt for å nå målet om læreplass til alle.

Ungdom som

ikke får anledning til - eller ikke klarer - å gå den vanlige veien frem til jobb, er i største fare for bli stående på utsiden, sosialt like mye som økonomisk. Ser vi tilbake på det Norge der kampen for et arbeid gjaldt selve levebrødet, er mye forandret. I dag kreves det en helt annen kompetanse for de fleste jobber, og jobben er neppe mindre viktig for å kunne se på seg selv som 100-prosentig deltager og bidragsyter.

Det nedlegges mye godt arbeid for å øke antall læreplasser. Skoler, kommuner (fylkeskommuner medregnet), fagbevegeelse og mange bedrifter har en offensiv holdning. De fortjener alle ros, og de må fortsette å holde «klampen i bånd». Samtidig vet vi at det kreves mer enn stordugnad fra disse.

Slik forsker Eifred Markussen understreker i dagens kronikk (også på denne siden) forstår vi at det er noen som stiller svakere i utdanningsløpet. Det tragiske er at de risikerer å ende uten den videregående utdanningen de har rett til. Å gjøre alle godt forberedt på voksenlivet bør være samfunnsoppgave nummer én. Da må det gjennomføres hele politikkene, og handle om langt mer enn en dugnad for læreplasser.

Kronikk

EIFRED MARKUSSEN
Forsker NIFU (Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning)

Vitnemålet, fagbrevet eller kompetansebeviset som 19-20-åringene har med seg ut av videregående er inngangsbilletten til høyere utdanning eller til arbeidsmarkedet. Dette papiret bør være best mulig. Aller best er det å bestå. Det verste er å avbryte. Da er det bedre å fullføre deler av videregående eller å oppnå grunnkompetanse etter å ha bestått en kompetanseprøve.

Hvor mange fullfører,

avbryter eller stryker? Andelen som fullfører videregående med studie- eller yrkeskompetanse har vært bemerkelsesverdig stabil over år. Fra 1994- til 2009-kullet besto mellom 68 og 72 prosent med studie- eller yrkeskompetanse. I Østfold varierte beståttandelen i 2000-2009-kullene mellom 64 og 67 prosent. For det siste kullet det fins tall for, 2009-kullet, var det i hele landet 70 prosent og i Østfold 66 prosent som fullførte etter fem år.

I den offentlige debatten omtales ofte de 30 prosent som ikke har fullført som «frafall». Det er feil: Alle disse har ikke «falt fra». De er en sammensatt gruppe og kan i hvert fall deles i tre. Seks prosent bruker mer enn fem år. Dette er ikke «frafall». Åtte prosent har gått hele løpet, men har ikke ståkarakter i alle fag. Dette er heller ikke «frafall», men stryker. Stryker er også en utfordring, men det er altså ikke «frafall». Skal man bruke begrepet «frafall», må det være om de 16 prosent som avbryter før de er ferdige. Jeg bruker ikke

begrepet «frafall» eller «dropout», men snakker heller om at de unge slutter eller avbryter videregående opplæring.

Det betyr at i 2009-kullet er det etter fem år 24 prosent, 16 prosent slutter og åtte prosent stryker, som ikke har lyktes med videregående. I Østfold er de tilsvarende tallene 28 prosent, 18 prosent slutter og 10 prosent stryker. Det er viktig å skille strykerne og slutterne fordi de krever forskjellige tiltak for å lykkes.

Viktig å fullføre.

Det er svært viktig at flest mulig fullfører videregående. De som ikke gjør det stiller i en svakere posisjon på arbeidsmarkedet. Jeg har fulgt nesten 10.000 ungdommer, deriblant ca. 1100 fra Østfold, fra de gikk ut av ungdomsskolen i 2002 og frem til 2011. Jeg studerte deres

Det som trengs er at utdanningssystemet tar inn over seg at folk er forskjellige.

posisjon på arbeidsmarkedet når de var 25 år gamle: Jo mer de hadde fullført av videregående, jo større andel var i jobb. Fullført Vg1 var bedre enn grunnskole, fullført Vg2 var bedre enn Vg1 osv. Altså: Hvert trinn teller.

Blant 25-åringene som ikke hadde fullført videregående var hver fjerde utenfor arbeidsmarkedet. Blant de med fagbrev jobbet så godt som alle (96 prosent). Det er altså mulig å få seg jobb uten videregående, men sjansen for å havne utenfor arbeidsmarkedet øker betydelig når man ikke har fullført. Altså: Utdanning lønner seg.

Hvorfor slutter og stryker ungdommene?

Forskning, nasjonalt og internasjonalt, viser at fire hovedforhold påvirker gjennomføring av videregående.

DÅRLIG START: Mange elever starter på videregående skole med å så svakt grunnlag fra grunnskolen at de ikke kan lykkes. - Hvis man skal redusere andelen som avbryter, kan et grep være å tilby disse elevene noe annet enn å sikte mot full yrkeskompetanse, skriver Eifred Markussen.

FOTO: COLOURBOX

- For det første: Det som har sterkest direkte betydning for utfallet er kunnskapene de unge har med seg fra grunnskolen. Det de har lært eller ikke lært når de går ut av tiende klasse er helt avgjørende. Det er derfor god grunn til å si at den viktigste kampen mot skoleavbrudd og for økt gjennomføring av videregående må føres i barnehagen, barneskolen og ungdomsskolen.
- For det andre: Elevenes skoleengasjement har betydning for hvordan det går. Skoleengasjement kan måles på flere måter, blant annet fravær, motivasjon, ambisjoner, trivsel og grad av tilpas-

ning. For å bruke fravær som eksempel: Når elever begynner å være borte og fraværet øker, er det et signal om redusert skoleengasjement og tilbaketrekking fra skolearenaen.
- For det tredje: De unges sosiale bakgrunn har betydning. Når foreldrene har høy utdanning, når de støtter de unge i skolearbeidet og når de er i jobb, øker sannsynligheten for at de unge fullfører.
- For det fjerde: Utdanningskontekst har betydning. Det er blant annet lavere sannsynlighet for å fullføre i Østfold enn i Oslo, også når vi sammenligner like elever.

Mange forsvinner

etter andre året på yrkesfag. Svært mange ungdommer kommer ikke lenger enn til å fullføre andre året på yrkesfag (Vg2). Blant 25-åringene vi har omtalt over hadde sju prosent yrkesfaglig Vg2 som sin høyeste utdanning, i Østfold gjaldt dette 8,5 prosent. En betydelig del av disse har endt opp på dette utdanningsnivået fordi de ikke fikk læreplass etter yrkesfaglig Vg2. Når man ikke får læreplass, skal fylkeskommunen tilby opplæring i Vg3 skole. Dette har ikke fungert etter intensjonen, slik at mange som ikke har fått læreplass, heller ikke har

fått et annet reelt tilbud om å fortsette i videregående. Dette betyr at det årlig er ungdommer som i realiteten ikke får innfridd retten til tre års videregående opplæring.

Å få strekke seg

etter det oppnåelige. Årlig går om lag hver tiende elev ut av grunnskolen med karakteren én i minst ett fag, eller uten karakter i minst ett fag. Til tross for at disse elevene har et svært lavt faglig nivå, karaktersnitt fra ungdomsskolen rundt to-tallet, begynner mange av dem i videregående og planlegger vitnemål eller fagbrev innen tre-fire år. De

aller fleste av disse når ikke målet fordi det faglige grunnlaget de hadde med seg ut av grunnskolen var for svakt.

Det som trengs er at utdanningssystemet tar inn over seg at folk er forskjellige, at mange møter videregående med svært svakt faglig grunnlag. Hvis man skal redusere andelen som avbryter, kan et grep være at mange av disse elevene tilbys noe annet enn å sikte mot full yrkeskompetanse. Det fins slike muligheter for yrkesutdanning på et lavere nivå enn en full fagutdanning. Lærekandidatordningen har eksistert siden 2001 og

Praksisbrevet siden 2007. Disse ordningene brukes i liten grad.

Det er sannsynlig at mange, gjennom lærekandidat- og praksisbrevordningen, ville kunne oppleve faglig mestring. De ville kunne strekke seg etter det oppnåelige. Med faglig mestring øker sjansen for at de består kompetanseprøven og oppnår grunnkompetanse, noe som øker mulighetene på arbeidsmarkedet sammenlignet med om de ikke består kompetanseprøven.

SE OGSÅ SIDE 4-5